

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Ffyniannus

Dyddiad y Cyfarfod: 18 Mawrth 2024

Teitl: Y Gwasanaeth Casglu Gwastraff

Pwrpas yr adroddiad: Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y camau y cytunwyd arnynt yn dilyn cyfarfod y Pwyllgor ar 21 Mawrth 2023, a darparu rhagor o wybodaeth ynghylch perfformiad y Gwasanaeth Gwastraff.

Y rheswm y mae'r Pwyllgor Craffu wedi gofyn am y wybodaeth:

Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y camau y cytunwyd arnynt yn dilyn cyfarfod y Pwyllgor ar 21 Mawrth 2023, a darparu rhagor o wybodaeth ynghylch perfformiad y Gwasanaeth Gwastraff.

Cefndir

Yn ei gyfarfod ar 21 Mawrth 2023 derbyniodd y Pwyllgor wybodaeth am yr heriau yr oedd y gwasanaeth wedi'u hwynebu yn ystod y misoedd blaenorol a hynny oherwydd tywydd garw a'r amharu a fu yn sgil absenoldeb staff dros gyfnod yr ŵyl.

Nodwyd bod sawl ffactor wedi cyfrannu at yr amharu ym mis Rhagfyr 2022 ac Ionawr 2023. Rhoddwyd cyd-destun yr hyn ddigwyddodd ynghyd ag opsiynau i geisio datrys y materion hyn, ond nodwyd nad oedd y staff ar fai.

Yn hanesyddol, bu'r gwasanaeth yn fwy gwydn ond roedd hyn wedi pylu dros y degawd diwethaf yn sgil gostyngiad yn y cyllid craidd oddi wrth Lywodraeth Cymru a cholli 750 o swyddi ar draws gwasanaethau'r Cyngor.

Pan nad oedd problemau, roedd y gwasanaeth yn rhedeg yn effeithiol ac yn effeithlon ac yn ddibynadwy iawn, ond roedd y gallu i ymateb i argyfyngau yn profi'n dipyn o her.

Ymhlith y materion allweddol a drafodwyd yn ystod y cyfarfod yr oedd:

- Lefelau Staffio
- Trefniadau Contractau
- Y Gyllideb Casglu Gwastraff
- Allanoli gwasanaethau
- Cynnal a Chadw Fflyd
- Cyfathrebu
- Safleoedd Gwastraff Cartref
- Ymholiadau Clic

Hefyd gwaith a oedd yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd gan y gwasanaeth, ac opsiynau posib at y dyfodol.

Yn dilyn trafodaeth ynghylch y materion uchod a thrafodaeth gyffredinol am y gwasanaeth a ddarperir, nodwyd y camau canlynol:

1. **Dod â chasgliadau ymlaen i ddydd Sadwrn cyn Gŵyl Banc dydd Llun**
Cam gweithredu wedi ei gwblhau
2. **Ymdrech i osgoi tarfu ar yr un eiddo am fwy nag 1 wythnos**
Cam gweithredu wedi ei gwblhau ac yn cael ei fonitro yn barhaus
3. **Wrth gyfathrebu, defnyddio 'ymdrechu i' yn lle 'ymgeisio i' (adfer) a 'bwriadu' (BH)**
Cam gweithredu wedi ei gwblhau
4. **Archwilio cyfleoedd ar gyfer datrysiadau digidol i helpu i nodi pwy sy'n cynhyrchu gwastraff masnachol a helpu i fonitro Gwastraff Masnach yn fwy**
Cam gweithredu wrthi'n mynd rhagddo
5. **Cyfyngu ar nifer y bagiau du**
Cam gweithredu wrthi'n mynd rhagddo
6. **Adolygu contractau staff gweithredol (9-12 mis)**
Cam gweithredu wrthi'n mynd rhagddo
7. **Ymgynghori â'r staff ynglŷn â chael gwared ar y 3 diwrnod sefydlog o wyliau blynyddol rhwng y Nadolig a'r Flwyddyn Newydd**
Cam gweithredu wedi ei gwblhau
8. **Monitro'r llwybrau casglu i weld a oes anawsterau ac i wneud newidiadau posib i'r llwybrau**
Cam gweithredu wrthi'n mynd rhagddo
9. **Adolygu contractau Gwastraff Cartref i ystyried cyfleoedd i fod yn hyblyg**
Cam gweithredu ar stop am y tro
10. **Adolygiad Strategol/ Adolygiad o'r Gwasanaeth**
Cam gweithredu ar stop am y tro
11. **Adolygu'r flwyddyn wyliau**
Cam gweithredu ar stop am y tro
12. **Cynyddu'r ddarpariaeth yn y gyllideb ar gyfer casglu gwastraff**
Cam gweithredu ar stop am y tro

Bwriedir rhoi diweddariad pellach, mwy manwl ar gyfer pob un o'r camau hyn yn y cyfarfod.

Y Sefyllfa Bresennol

Ers y cyfarfod ar 21 Mawrth 2023, mae rhagor o wybodaeth ar gael sy'n tystio nid yn unig i'r gwelliant ym mherfformiad y gwasanaeth o safbwynt casglu gwastraff dros y 9 mis diwethaf ond sydd hefyd yn darparu gwybodaeth am berfformiad rhagorol y gwasanaeth yn genedlaethol a hynny drwy ddadansoddi data yn wrthrychol. Darperir y data isod.

Mae'r *Data ar aildefnyddio, ailgylchu a chompostio gwastraff trefol ar gyfer Ebrill 2022 i Mawrth 2023* wedi cael ei gyhoeddi gan Lywodraeth Cymru fan hyn:

<https://www.llyw.cymru/adroddiad-rheoli-gwastraff-trefol-awdurdod-lleol-ebriill-2022-i-mawrth-2023>

Mae'r data yma yn dangos bod Cyngor Sir Ceredigion wedi ailgylchu 70.3% o'i wastraff yn ystod blwyddyn ariannol 22/23, gan ei osod yn 4ydd o blith 22 Awdurdod Lleol

Cymru, ac ymhlith y pedwar yn unig a lwyddodd i aildefnyddio, ailgylchu neu gompostio dros 70% o'i wastraff.

Targed Llywodraeth Cymru oedd 64%.

Mae'r ffigurau chwarterol ar gyfer 23/24 (Chwarter 1 i Chwarter 3) yn dangos y bydd y perfformiad hwn yn gwella eto yn ystod y flwyddyn ariannol bresennol:

Chwarter 1	Chwarter 2	Chwarter 3
75.91%	72.68%	70.47%

Hefyd mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru wedi creu Adroddiad Blynyddol ar Ddata Cyllid Gwastraff, ynghyd ag adroddiad cryno (ar gael ar ffurf ddrafft yn unig ar hyn o bryd) sy'n tynnu ynghyd ac yn cymharu'r data ar gyfer cyllid gwastraff ym mhob un o'r 22 Awdurdod Lleol ar gyfer y flwyddyn 2021/22.



Annual Waste Finance report 2021_22 eng.p



DRAFT Ceredigion HH waste Services Fin

Mae'r adroddiad cryno drafft yn rhoi darlun cadarnhaol tu hwnt o'r gwasanaethau a ddarperir gan Gyngor Sir Ceredigion ac yn dynodi, mewn perthynas â'r:

Gwariant ar wasanaethau gwastraff cartref 2020-21 i 2021-22, bod Ceredigion:

- â'r gost leiaf o blith 2 Gyngor y Canolbarth
- â'r gost ail leiaf o blith y 10 Cyngor Gwledig
- â'r gost 8fed leiaf o blith y 22 Cyngor

Cost casglu gwastraff bwyd fesul cartref, 2021-22, bod Ceredigion:

- â'r gost leiaf o blith 2 Gyngor y Canolbarth
- â'r gost leiaf o blith y 10 Cyngor Gwledig
- â'r gost 5ed leiaf o blith y 22 Cyngor

Gwariant ar wasanaethau gwastraff gweddilliol fesul cartref, 2021-22, bod Ceredigion:

- â'r gost leiaf o blith 2 Gyngor y Canolbarth
- â'r gost 3edd leiaf o blith y 10 Cyngor Gwledig
- â'r gost 6ed leiaf o blith y 22 Cyngor

Cost casglu gwastraff gweddilliol fesul cartref, bod Ceredigion:

- â'r gost leiaf o blith 2 Gyngor y Canolbarth
- â'r gost leiaf o blith y 10 Cyngor Gwledig
- â'r gost ail leiaf o blith y 22 Cyngor

Gwariant fesul cartref ar wasanaethau Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Cartref, 2021-22, bod Ceredigion:

- â'r gost ail leiaf o blith 2 Gyngor y Canolbarth
- â'r gost 8fed leiaf o blith y 10 Cyngor Gwledig
- â'r gost 19eg leiaf o blith y 22 Cyngor

Ar lefel Ceredigion, mae'r gwasanaeth wedi pennu cyfres o fesurau perfformiad er mwyn mesur a monitro'r gwasanaeth y mae'n ei ddarparu i'w drigolion, gyda'r nod o sicrhau bod dros 90% o'r llwybrau yn cael eu cyflenwi ar y diwrnod casglu rheolaidd, a 95% yn cael eu cyflenwi yn ystod yr wythnos gasglu reolaidd.

Mae'r canrannau a gofnodwyd, gan gynnwys y casgliadau yr amharwyd arnynt dros y Nadolig a'r Flwyddyn Newydd 2022/23, wedi'u nodi isod:

	Chwarter 3 22/23	Chwarter 4 22/23	Chwarter 1 23/24	Chwarter 2 23/24	Chwarter 3 23/24
% ar y diwrnod	87.2%	91.0%	96.0%	94.2%	94.6%
% yn yr wythnos	95.6%	97.8%	99.7%	99.0%	97.6%

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Os naddo, nodwch pam.

Ddim yn berthnasol – mae'r adroddiad er gwybodaeth/i roi diweddariad yn unig

Crynodeb o'r Asesiad Effaith Integredig:

Hirdymor: Ddim yn berthnasol

Cydweithio: Ddim yn berthnasol

Cynnwys: Ddim yn berthnasol

Atal: Ddim yn berthnasol

Integreiddio: Ddim yn berthnasol

Argymhelliad: Bod y Pwyllgor Craffu yn nodi'r gwasanaeth rhagorol sy'n parhau i gael ei ddarparu yn ogystal â'r cynnydd a wneir gyda'r camau y cytunwyd arnynt o'r blaen.

Rheswm dros y penderfyniad: Ddim yn berthnasol

Enw Cyswllt: Rhodri Llwyd

Swydd: Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol

Dyddiad yr Adroddiad: 27 Chwefror 2024

Acronymau: CLILC/ WLGA – Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru